

- масштабне забруднення території твердими побутовими відходами, особливо у місцях тривалого перебування російських військових (місця проживання росіян зовні дуже схожі на стихійні сміттєзвалища);
- забруднення території та акваторії паливно-мастильними матеріалами;
- осушення прибережних екосистем унаслідок падіння рівня Каховського водосховища.

Перелічені впливи призводять до прямого знищення чи пошкодження, чи здійснюють опосередкований вплив на біорізноманіття парку, в тому числі і раритетного.

Зазнала також катастрофічного впливу інфраструктура парку – офіс зруйнований, а техніка та обладнання викрадені окупантами.

Частина з перелічених негативних впливів була ліквідована співробітниками національного природного парку «Кам'янська Січ», зокрема, ними вивезено сміття залишене росіянами, розміновано (спільно з ДСНС) значна частина території парку, локалізовано та погашено десятки пожеж. Також співробітники парку ретельно документують усі злочини проти природи здійснені окупантами.

Вже після деокупації територія парку продовжує зазнавати впливу війни, так як знаходиться в зоні бойових дій. Російські окупанти постійно обстрілюють та бомбардують територію парку, що нерідко спричиняє пожежі, а також здійснюють дистанційне мінування його території.

Проведені нами дослідження показують що ще однією жертвою рашизму є природа.

Остапенко Павло ^{1,2}

¹*Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

²*Товариство дослідників України*

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЯМИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ: ДОСВІД ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виклики воєнного стану, окрім підтримки обороноздатності країни та відсічі агресора включають також питання управління територіями, які до цього виконувалися на місцях двома вертикалями влади: місцевими державними адміністраціями та місцевим самоврядуванням.

Очевидно, що під час правового режиму воєнного стану функції та повноваження місцевих державних адміністрацій, а також місцевого самоврядування будуть змінені – місцевим державним адміністраціями надається більше повноважень, а в органів місцевого самоврядування їх стає менше. Законодавча база цього процесу передбачена в ст. 4 ЗУ «Про правовий режим воєнного стану», де в ч. 1. зазначено: «для управління територіями в умовах правового режиму воєнного забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим

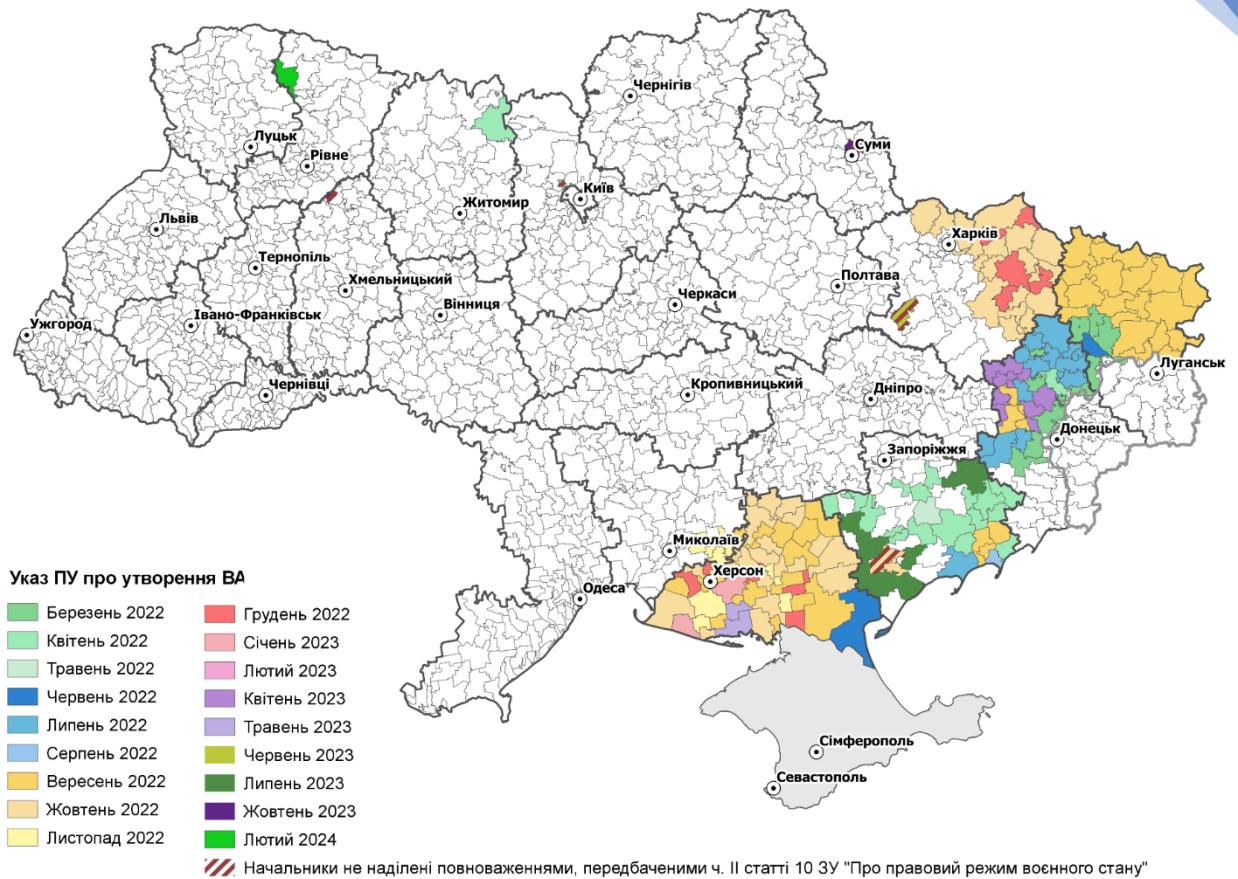
командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, захисту критичної інфраструктури, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян можуть утворюватися тимчасові державні органи – військові адміністрації». Повноваження про утворення військових адміністрацій належать Президенту України (далі – ПУ) за поданням обласних державних адміністрацій або військового командування (ч.2, ст. 4., ЗУ «Про правовий режим воєнного стану»).

Таким чином, у лютому 2022 року ПУ в кожній області та районі були утворені відповідні районні та обласні військові адміністрації, які замінили у функціях та повноваженнях районні та обласні державні адміністрації.

На рівні місцевого самоврядування утворення ВА територіальних громад та населених пунктів відбувається за такою ж процедурою, проте має свої особливості. Перша полягає в тому, що окрім утворення ВА за наказом ПУ, відповідно до ч. 2, ст. 10 ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» – Верховна Рада України (далі – ВРУ) за поданням ПУ може прийняти рішення про те, що у період дії воєнного стану та 30 днів після його припинення чи скасування начальник військової адміністрації крім повноважень, віднесених до його компетенції цим Законом, здійснює повноваження сільської, селищної, міської ради, її виконавчого комітету, сільського, селищного, міського голови. Тобто якщо такого рішення ВРУ немає, то утворені ВА територіальних громад, а саме їх начальники не можуть в повній мірі здійснювати управління територіями, а саме виконувати повноваження органів місцевого самоврядування, їх виконавчих комітетів та голови відповідної ради (ОМС). Фактично, ВА без таких повноважень дуже обмежені в своїй роботі. Загалом таких ВА ТГ в Україні станом на 01.06.24 налічувалось – 6 (Гостомелська, Наталинська, Нетішинська, Семенівська, Сумська, Чернігівська).

Територіальний аналіз утворених військових адміністрацій територіальних громад (далі – ВА ТГ) показує, що Херсонська є абсолютним лідером як за загальною кількістю утворених ВА ТГ, так і за співвідношенням утворених ВА ТГ до загальної кількості територіальних громад в області. Лише в Херсонській області це показник становить 100%. Загалом станом на 01.06.24 в Україні утворено 184 ВА ТГ, із них в Херсонській області – 49 (27%), Запорізькій – 37, Донецькій – 36, Харківській – 27, Луганській – 26, Миколаївській – 3, Житомирській – 1, Київській – 1, Сумській – 1, Рівненській – 1, Хмельницькій – 1, Чернігівській – 1.

Отже, досвід Херсонської області в утворенні ВА ТГ показує, що ВА ТГ можуть функціонувати не лише на деокупованих територіях та територіях поблизу лінії розмежування, а й на тимчасово окупованих територіях. Лише в Херсонській області реалізований такий підхід, що дозволяє ефективніше виконувати управління територіями.

Рис. 1. Утворення військових адміністрацій в територіальних громадах

Василюк Олексій, Філюта Катерина, Колодежна Валерія, Темченко Єлізавета

ГО «Українська природоохоронна група»

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ РОЗРОБКИ РЕЖИМУ ПОПУСКІВ ВОДОСХОВИЩ ДНІПРОВСЬКОГО КАСКАДУ З МЕТОЮ ПІДТРИМКИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОСИСТЕМ ВЕЛИКОГО ЛУГУ

Відновлення природних екосистем, що розпочалось на місці колишнього Каховського водосховища після його руйнування у 2023 році показало значний потенціал для формування біотопів, які існували на цій території ще до створення [1], водосховища. Це викликане як специфічною рослинністю річкових заплав, так і особливостями інтразональних умов долини річки. Аналіз матеріалів ДЗЗ показує, що на місці водосховища практично повністю зберігся ландшафт, що існував тут до створення водосховища в минулому. Так, за даними 1959 року [2], розподіл природних комплексів мав наступні показники: деревно-чагарниковий природний комплекс 20% (55 тис. га.) площі, що була згодом затоплена водосховищем, водно-болотний комплекс та луки - 15% (41 тис. га), заболочені перезволожені території – 34% (92 тис. га), сухі луки 15% (40 тис. га), піщані коси та гряди - 2% (6 тис. га),